

Wandeltip
3-veren
wandeling

Rupel.blad
juli 2019

natuurpunt

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijkse tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Zomerbitterling

Lid worden

Stort 27 euro op bankrekening:

BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt

Dan bent u lid tot eind 2020

U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en

4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:

BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,

mededeling 3796 Rupelstreek of 3718

Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94

info@natuurpuntrupelstreek.be

www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Hilde Janssens: 0472/81.39.98

info@natuuraartselaar.be

www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel

Bushalte de Lijn (Hellegat)

Lijnen: 290 – 291 – 294

Periode juli/september: alle zaterdagen en zondagen op, telkens van 14u tot 18u.

Info: 03/888.39.44 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Maandelijks digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.

Aanmelden: stuur een mail naar :

luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek

Aanmelden: stuur een mail naar:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkexcursies: vogelwerkgroeprupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts

Oplage: 1780 ex.

Oogt de toekomst van de Electrabelsite in

Schelle rood, oranje of blauw/groen?

Je kon het reeds lezen in het voorwoord van het vorige Rupel.blad: over pakweg 10 jaar zal onze Rupelstreek er weer gans anders uitzien. Met nieuwe landmarks die het landschap langs onze grote rivieren voor minimaal een eeuw zullen bepalen. Een van die toekomstige landmarks is de Electrabelsite in Schelle, waarover naar aanleiding van de publieke raadpleging in het kader van het planningsproces door Natuurpunt Rupelstreek een visietekst werd opgesteld en overgemaakt aan de provincie Antwerpen.

In dat planningsproces werden 3 mogelijke toekomstbeelden van de site voorgesteld: een nieuw woonlandschap, een recreatielandschap en een energielandschap. In onze visietekst kiezen we voor deze laatste optie, al stellen we ons wel vragen bij de praktische realisatie van een energielandschap, waarbij de klemtoon ligt op de aanleg en de exploitatie van een getijdencentrale. Het afgraven van de huidige bodem, mogelijk een ruim 5 meter dikke en gemengde laag korrelas en vliegias gecombineerd met betonnen constructies tot op het oorspronkelijke polderlandschap van weleer lijkt ons weinig realistisch, net zoals het uitgraven van een toegangsgeul, inclusief nevengeulen en de bouw van de nodige oeverversteving.

Daarom lijkt de keuze voor de aanleg van een zonnecentrale, eventueel de bouw van 2 nieuwe windturbines ons een meer logische keuze. De bouw van een zonnecentrale zou mits de nodige vooronderzoeken in deze zone kunnen gerealiseerd worden, zonder dat er afgravingen moeten gebeuren.

Belangrijk aandachtspunt voor Natuurpunt bij de aanleg en het onderhoud van het terrein is dat er achteraf een vorm van ecologisch natuurbeheer wordt toegepast. Net zoals de bouw van faunapassages tussen dit terrein en het natuurgebied

van Maaienhoek en het verschuiven van de zuidgrens van het toekomstige energiepark naar het noorden, zodat de vrijgekomen strook als eco-corridor kan fungeren.

Wat recreatie en natuurbeleving betreft zijn we van mening dat de site deels toegankelijk moet gemaakt worden voor zachte recreatie zoals wandelen en fietsen. Weliswaar op voorwaarde dat het huidige natuurgebied Maaienhoek ontoegankelijk blijft, maar wel bekijken wordt vanaf een nieuw te realiseren wandelroute bovenop de ringdijk die omheen het natuurgebied werd aangelegd en waar enkele kijkpunten ingebouwd zouden kunnen worden.

Tot slot pleiten we ervoor om de huidige akkers en weilanden langs de Maaiebeek in te richten als een wetland. In periodes van overvloedige regenval zou dat wetland het overtollige water dat via de Maaiebeek aangevoerd wordt vasthouden en vertraagd afvoeren naar de Bovenvliet. Landbouwers zouden de graslanden kunnen blijven gebruiken om wintervoer te hooien voor hun dieren. Door het regelmatig maaibeheer ontstaan dan prachtige hooi- en graslanden, bezaaid met wilde bloemen, ideaal voor wilde bijen en vlinders.

Het gebied zou zodanig kunnen ingericht worden dat het tevens kan fungeren als retentiebekken voor overtollig water dat via de Bovenvliet wordt aangevoerd. Omheen het gebied zou dan wel een lage ringdijk moeten gebouwd worden.

Deze tekst is een beknopte samenvatting van de visie van Natuurpunt Rupelstreek op de toekomst van de Electrabelsite en de vallei van de Maaiebeek. Het volledige document kan je bekijken op de website van Natuurpunt Rupelstreek:

www.natuurpunt.be/rupelstreek

*Erik De Keersmaecker,
Natuurpunt Rupelstreek*

Luchtfoto Electrabelsite Schelle – foto: provincie Antwerpen

Op stap voor de kerkuil

Sinds 1992, inmiddels reeds 27 jaar lang zetten vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek zich in voor de kerkuil. Momenteel staan er meer dan 100 nestkasten verspreid over de Rupelstreek, Klein-Brabant, Willebroek en enkele gemeenten in de Zuid-Antwerpse regio.

De controles en het onderhoud van al die nestkasten is een jaarlijks weerkerend karwei voor enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek en het dient gezegd, we zijn bijzonder blij dat de nestkasten die door Natuurpunt Rupelstreek in de gemeenten Aartselaar, Edegem, Kontich en Lint werden geplaatst voortaan gecontroleerd worden door vrijwilligers van Vogelwerkgroep Ardea, in Aartselaar met de hulp van vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar.

De huidige controles hebben tot doel, om te kijken of er eventueel een broedgeval is in de prioritaire nestkasten. Dit zijn nestkasten, waarin de voorbije jaren een broedgeval werd vastgesteld, of waarin tijdens de controles van de voorbije winter de aanwezigheid van de kerkuil werd vastgesteld.

En momenteel, midden juni en een maand na de start van de controles staat de teller op 30 door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek gecontroleerde nestkasten. In 19 nestkasten werd een broedgeval vastgesteld, in 18 nestkasten met jongen en in één nestkast vonden we een nest met eieren.

In die 18 nestkasten vonden we 76 jonge kerkuilen. Dit is een buitengewoon hoog aantal, doorgaans hebben kerkuilen 3, soms 4 jongen. Dit jaar zitten er 5, soms 6 en op één broedplaats zelfs 7 jongen in een nestkast. Als deze trend zich doorzet wordt 2019 het beste, zoniet het allerbeste jaar sinds de start van het Kerkuilproject in Vlaanderen in 1978.

De verklaring van deze hoge aantallen jonge kerkuilen is afhankelijk van 3 factoren. In eerste instantie de zachte en droge winter van 2018/2019, waardoor vele potentiële broedvogels zonder problemen de winter zijn doorgekomen. Een tweede verklaring is een groot potentieel aan prooien. Kerkuilen zijn niet kieskeurig wat hun prooikeuze betreft, alle kleine zoogdiertjes die in de ruime omgeving van een broedplaats voorkomen, kunnen gegrepen worden. Dat zijn alle muizensoorten, soms zelfs bruine ratten en mollen.

En een derde verklaring zijn de droge nachten in april en mei, kerkuilen zijn nachtroofvogels en onbekommerd kunnen jagen, zonder gehinderd te worden door felle regenbuien is een troef voor een geslaagd broedseizoen.

De afgelopen weken is de situatie wel veranderd met soms hevige regenbuien en dat merkten we meteen, toen we een 2de controle deden van nestkasten, omdat bij de 1ste controle de jongen nog te klein waren.

Een bijkomende taak is immers het ringen van de jonge kerkuilen met een wetenschappelijke ring. Elke ring heeft een unieke code, die geregistreerd wordt in de databank van de Ringdienst van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Op die manier kan de verdere levensloop van de vogel gevolgd worden. Helpers de voorbije weken waren: Yente, Steven, Guy, Jos, Wim, Lars en Thor

Tekst: Erik De Keersmaecker – coördinator Kerkuilwerkgroep regio Klein-Brabant/Rupelstreek/Willebroek/Zuid-Antwerpen.

Ringen jonge kerkuil – foto: Yente De Maesschalck

Yente met 4 jonge kerkuilen – foto: Erik De Keersmaecker

Verder in dit nummer — juli 2019

Natuur.Rupel in beweging	4-5
Vogelkijkdagse Lesbos – Een terugblik	6-7
Een terugblik op de voorjaarstrektellingen 2019 op het Noordelijk eiland	8
Openingsmoment zomerperiode lukt 70 bezoekers naar Natuur.huis de Paardenstal	9
Wandeltip : Drie-verenwandeling -Noordelijk eiland/Polders van Kruibeke	10-11
HOOGTIJ golft ook volop in de Rupelstreek	12
Cursus libellen met Wim Veraghtert, Natuurpunt, voorjaar 2019	13
Natuurpunt in de Aartselaarse adviesraden	14
Kerk- en steenuilen in Aartselaar	14
Agenda Aartselaar	15-17
Agenda Rupelstreek	18-19
Cursus paddenstoelen	20

Afval opruimen langs de oevers van de Rupel

De oproep van het Actiegroep Leefmilieu Rupelstreek om mee te werken aan het opruimen van het afval langs de dijken en de oevers van onze rivieren viel niet in dovenmansoren bij enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Op een strook langs de Rupeloever werd op zaterdag 23 maart tussen 10u en 13u vanaf het veer tot aan het hek van de voormalige Electrabelcentrale afval opgeruimd, met als resultaat een aanhangwagen, vol met zakken gevuld met allerlei soorten afval. Duizenden deeltjes isolatiemateriaal, massa's plastic dopjes, drankverpakkingen, en allerlei soorten plastics werden verzameld. Allemaal afval dat met het hoogtij met het rivierwater wordt meegenomen richting Noordzee en vervolgens in de Atlantische oceaan terecht komt, waar de kans groot is dat zeevogels, zeezoogdieren en vissen het aanzien als voedsel en het inslikken, om het nooit meer kwijt te raken en er uiteindelijk aan te sterven.

Het probleem is al decennialang gekend, in de jaren negentig waren we reeds kartrekkers voor de jaarlijkse dijkopruiacties en het is nog steeds verre van opgelost. Het is dan ook onbegrijpelijk dat het probleem niet bij de wortel wordt aangepakt en de noodzakelijke maatregelen nog steeds niet genomen worden, in de eerste plaats het invoeren van een statiegeldsysteem voor drankverpakkingen.

Vrijwilligers Kristien, Erik, Frie en Yente met afvalhoop bij afvalmonument Rupeldijk Schelle

Reebok gered van gewisse dood

Dinsdag 9 april werden de vrijwilligers van Natuurpunt in het natuurgebied Maaienhoek in Schelle geconfronteerd met een ongewone en onverwachte situatie. Een reebok zat klem tussen de verticale stijlen van één van de poorten van het natuurgebied.

Om te vermijden dat het dier nog meer gestresseerd werd, werd een deken over de kop van het dier gelegd. Vervolgens werd de reebok voor en achter de poort opgetild en met een metalen stang werd de opening tussen de stijlen vergroot, waardoor het dier uit z'n benarde situatie kon bevrijd worden. De vrees dat de reebok zware kwetsuren of breuken had opgelopen bleek ongegrond, meteen nadat het dier op de grond gezet werd verdween het met enkele sprongen tussen het struikgewas.

Eind goed, al goed voor de reebok en vreugde bij de Natuurpuntvrijwilligers Jos Laevaert, Yente De Maesschalck en Erik De Keersmaecker

Yente met de e-bevrijde reebok voor het dier vrijgelaten werd

Voor de klas en in het veld

Tijdens de eerste week van april stond onze agenda goed gevuld met 4 workshops uilenballen pluizen en 4 workshops poelenonderzoek in het Niels Broek voor de GBS de Klim uit Schelle.

Maandag 1 april werd gestart met een dubbelaflevering uilenballen pluizen. Leerlingen van het 3de leerjaar toonden dat dit best boeiend kan zijn. Dinsdag 2 april werden de fuiken in enkele poelen in het Niels Broek opgehaald en konden de gevangen waterbeestjes bekeken worden. Zelf gingen de leerlingen van het 6de leerjaar aan de slag met schepnetjes. Achteraf was er een mooie buit, met een forse lading kleine watersalamanders, waterkevers, bloedzuigers en ook een larve kokerjuffer.

Woensdag 3 april opnieuw een dubbelaflevering uilenballen pluizen, dit keer voor de leerlingen van het 4de leerjaar. Donderdag 4 april werden de workshops door de leerlingen van het 5de leerjaar afgesloten met een nieuwe ronde fuiken ophalen en waterdiertjes scheppen in enkele poelen van het Niels Broek.

Poelenonderzoek door leerlingen GBS de Klim Schelle - foto Erik De Keersmaecker

Eerste zoogdierenexcursie van Yente

Yente de Maesschalck is onze jongste NP-vrijwilliger en hij zit boordevol ideeën voor het plannen van zoogdierenexcursies. Zaterdag 18 mei stond de eerste zoogdierenexcursie in onze activiteitenagenda, met een excursie omheen het Noordelijk eiland en door de Nattenhaasdonk.

Hierna vertelt Yente zelf het verhaal:

De eerste stop bij een vossenburcht op het Noordelijk eiland was even spannend, met moedervos, of de moeder in de vossenwereld, die rustig over het veld liep terwijl we haar knappe blik konden volgen tot ze in de dekking verdween. Na eventjes gewacht te hebben, keken we naar beeldmateriaal dat ik mee had, zoals een vossenschedel, een vossenstaart en een veer die afgebeten werd door een vos.

Tijdens onze tocht konden we genieten van de zon en van zingende vogels. In de Nattenhaasdonk konden we een voetspoor, of in de vakterm een 'prent', van een jonge ree bekijken die was opgedroogd in de modder. Na wat gestruind te hebben doorheen het moerasgebiedje kwamen we aan bij de tientallen bomen die afgeknaagd waren door een beverfamilie. Drie grote wilgen trokken de aandacht, hoe de bever die kon doorknagen blijft wonderbaarlijk.

Op de terugtocht werd de telescoop gericht op een zonnende vos, die zat een dutje te doen op een zandbergje op het Noordelijk eiland.

Regenbuien kwamen dichterbij en dus besloten we de veerboot terug te nemen.

Vossenwelpjes hebben we niet waargenomen, maar dat maakte de dag niet minder aangenaam.

Het was een leuke groep van 7 geïnteresseerde mensen. Ik ben blij dat er voor mijn eerste gegidste wandeling niet al te veel volk was. Op het einde vele toffe complimenten gekregen die erg motiverend werken naar de volgende activiteit toe!

Zoogdierenexcursie Nattenhaasdonk met vooraan afgeknaagde boomstam
foto: Marc Nietvelt

Aan de slag in het Niels Broek

Het maaien van de wandelpaden in onze natuurgebieden is een regelmatig terugkerend karwei voor de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Maandag 20 mei werd door Harry, Jos en Erik gewerkt aan het maaien van het wandelpad doorheen het Niels Broek. In de loop van de volgende weken volgen de wandelpaden in onze andere natuurgebieden. In het Niels Broek was één van de 3 wandelbruggen al enige tijd aan vervanging toe en dinsdag 21 mei werd daar werk van gemaakt. Met de mankracht van Jan, Steven, Harry, Jos en Erik werd de brug ter plaatse gebracht en gemonteerd boven de centrale sloot van het Niels Broek.

Voorbereiding plaatsen nieuwe wandelbrug Niels Broek - foto Steven Roels

Bijzonder druk Pinksterweekend voor vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek

Zondag 9 juni mei stond Schorremorrie in onze agenda. Het jaarlijks kinderfeest in de Schorre werd opnieuw een voltreffer. Met een voortreffelijk lenteweer, niet te warm en niet te koud. En net zoals de voorbije jaren konden kinderen bij Natuurpunt uilenballen van kerkuilen uit elkaar pluizen. En dit keer zaten de tafels weer propvol met pluizende kinderen, mama's en papa's. Met bijzonder veel genoegen kijken we dan ook terug op Schorremorrie 2019. Actief leden werven voor Natuurpunt doen we niet tijdens Schorremorrie, spontaan kwamen wel 2 gezinnen naar ons toe om lid te worden. Vrijwilligers waren: Fons en Hilde, Irma en Erik

Een dag later, op Pinkstermaandag 10 juni stonden we opnieuw in de Schorre, dit keer zelfs met 2 infostands, een stevig toemaatje dus. Met bakken gevuld met bijenvriendelijke planten, te koop aan promo-prijzen, met deskundige info van Maarten. Het ledenwerven voor Natuurpunt lukte de voorbije jaren iets minder goed, met vorig jaar slechts 3 nieuwe leden. Dit jaar ging het iets beter, met 5 nieuwe leden voor Natuurpunt.

Kinderen in actie tijdens workshops uilenballen pluizen
foto: Hilde Depaepe

Vogelkijkdagse Lesbos – Een terugblik

Lesbos is het 3de grootste eiland van Griekenland, gelegen in de Middellandse Zee op slechts een 8-tal km van de Turkse kust. Eind april, begin mei is het een geliefde bestemming voor vogelaars die dan, naast de standvogels, ook heel wat trekvogels op het eiland kunnen waarnemen. Daarnaast is er ook een grote verscheidenheid van bijzondere bloemen die het landschap in deze periode kleur geven. Natuurpunt Rupelstreek bezocht met 16 deelnemers dit mooie eiland.

Vrijdag 3 mei

Een vroege vlucht brengt ons van Brussel naar Mytilini, de hoofdstad van Lesbos. Een uurtje later worden we afgezet aan hotel Kalloni Bay in Skala Kallonis, een centraal gelegen uitvalsbasis voor de uitstappen van deze week.

We nemen een lichte lunch en daarna start onze eerste wandeling naar de Tsikiasrivier, onder vogelaars beter bekend als de East-River. Vlak voor ons hotel bevinden zich de restanten van een gedeeltelijk verland moeras waar 2 ralreigers ons welkom heten. Op weg naar de rivier zien we onze eerste zwartkopgors, ook kuifleeuwerik is talrijk aanwezig. Ook steltkluten en bosruiters laten zich in de ondiepe rivier bewonderen.

Na een geslaagde eerste kennismaking met het eiland gaan we vroeg slapen want we zijn al van 2 uur “uit de veren” om in het vogeljargon te blijven.

Zaterdag 4 mei

Na het ontbijtbuffet staat er een fikse wandeling geprogrammeerd naar het meer van Metochi en omgeving. We wandelen over de brug van de Christourivier of West-River. Een landschappelijk mooie omgeving brengt ons bij het meer van Metochi. Cetti's zangers en grote karekieten zingen volop. Kikkers en Balkanbeekschilpadden liggen te zonnen, maar de paradepaardjes van het meer, het klein waterhoen en het woudaapje, laten het afweten.

Verderop wel roodkop- en maskerklauwier, roodpootvalken en bijeneters wiens vrolijk gekwetter ons steeds een blij gevoel bezorgt. Na de lunch splitst de groep, de die-hards wandelen naar de monding van de West-River, de anderen kiezen voor een verkenning van het centrum van Skala Kallonis.

Zondag 5 mei

Om 9 uur worden onze huurbusjes geleverd. We rijden noordwaarts, richting Molyvos, de populairste en schilderachtigste stad op Lesbos. Onze eerste halte is Raptors Watch Point, een uitkijkpunt in een rotslandschap.

Mooie waarnemingen van blauwe rotslijster, slangenarend, putters en oostelijke blonde tapuit. Ook de tongorchis treffen we hier tussen tal van andere schitterende bloemen en planten. Lafionas is een slapend bergdorpje waar we een korte wandeling maken en waar we baardgrasmus en twee raven kunnen aanvinken.

's Middags lunchen we in Molyvos. Het terras van ons restaurant biedt een schitterend uitzicht. Het eten is lekker, de bediening is vriendelijk en vlot. De wind zorgt wel voor wat 'opwinding'. Na het geslaagde middagmaal splitst de groep. Sommigen wandelen langs toeristenwinkeltjes richting het oude gezellige haventje. Anderen klimmen naar het Byzantijnse Kastro. Onder de lokale toeristen treffen we 3 jonge vrouwen, die als vrijwilligers werkzaam zijn in de omgeving van het vluchtelingenkamp van Moria, wat interessante gesprekken oplevert.

Heerlijk vogels kijken op het mooie Lesbos – foto: Jan Belmans

Een eerste vogelkijktocht – foto: Dirk Tersago

Vogels kijken aan Raptor Watch Point – foto: Firre Van Tongerlo

Dwergooruil in eucalyptusboom – foto: Dirk Tersago

Op onze terugweg stoppen we aan het 'amfitheater' even buiten Molyvos en gaan we op zoek naar de Ruppels grasmus, een zenuwachtig vogeltje dat zich wel laat horen maar moeilijk laat zien. We geven deze waarneming een half punt. Maar het beste moest nog komen, met 3 dwergooruiltjes, verscholen in oude eucalyptussen, wat iedereen weet te charmeren. Ons gemengd meisjeskoor nestelt zich op de zitbanken voor het plaatselijke kapelletje in de ondergaande zon. Hemelse gezangen besluiten deze mooie uitstap.

Maandag 6 mei

Vandaag verkennen we het westen van het eiland. Even buiten Kalloni bezoeken we het mooiste klooster van heel Lesbos, Moni Limonos, bouwjaar 1527. De omgeving nodigde uit voor een prachtige wandeling. Er volgden mooie waarnemingen van o.a. palmtortel, cirlogors, zwarte ooievaar en roodstuitzwaluw. Tussenstops in een rotsachtig landschap leverden rotszwaluwen en blauwe rotslijster op. We lunchen op het gezellige dorpsplein van Antissa, waar 2 dwergooruiltjes roesten in eeuwenoude platanen. Na het middagmaal gaan we naar het tweede klooster van de dag, Moni Ipsilou, boven op een kale berg. We horen en zien: hop, isabeltapuit en smyrnagors. Langs het Petrified Forest (Unesco werelderfgoed) rijden we verder naar Sigri, een haventje waar volop gebouwd wordt aan de grootste haven van Lesbos. Een lange terugrit brengt ons terug naar ons hotel.

Dinsdag 7 mei

We worden gewekt door een zingende nachtegaal. Zalig! Door de lucht klieven kwetterende huiszwaluwen terwijl de zon al volop schijnt. Na het ontbijt rijden we langs de East-River. Via een ondiepe plek, de Tsiknias River Ford, kan men de andere oever bereiken. We zijn op weg naar de zoutpannen van Kalloni, de 'place to be' voor elke vogelaar op Lesbos. Zwarte ooievaar, kluut en steltkluut, verschillende moerassternen, verre flamingo's, casarca's ... het kan niet op. Langs Mantamados rijden we naar het pittoreske vissershaventje Skala Sykaminias, waar we genieten van een lekkere verse mixed fish. Een onverharde weg langs de zee gaat richting Molyvos: een weliswaar moeilijke, maar schitterende 'track' met mooie waarnemingen van bruinkeelortolaan en reuzensmaragdhagedis. Bloemenpracht mondt uit in een azuurblauwe zee. Na Molyvos doen we een tweede zoektocht naar de Ruppels grasmus, maar het blijft een moeilijke bevaling. Wat een prachtige dag!

Woensdag 8 mei

Onder een stralende zon rijden we vandaag westwaarts. Zo belanden we na enkele tussenstops in het kustdorpje Tavari, Erik wijst ons op de kuifaalscholvers en de Yelkouan-pijlstormvogels die in groepjes van een tiental exemplaren in snelle vaart dicht over de zee scheren. Na ons middagmaal zijn we klaar voor de Meladia-track van Eresou naar Sigri. Een supertrack, met schitterende vergezichten, bij de oversteek van de Meladia-river spotten we casarca, een verre steenuil, bruinkeelortolaan, rosse waaiersstaart en een Aziatische steenpatrijs met jongen. Voor deze moeilijke track verdienen onze chauffeurs een dikke proficiat.

Donderdag 9 mei

Enkele vroege vogels maken om 6u een wandeling langs het strand tot aan de monding van de West-River en keren terug langs het vissershaventje waar vissers hun povere buit laten zien. Vandaag is het onze laatste vogeldag, maar dan wel zonder Jan B. Hij huurt een fiets en gaat op verkenning in de omgeving van het vluchtelingenkamp van Moria, waarvoor alle respect! Wij gaan het minder ver zoeken: deze voormiddag bezoeken we de wondermooie Potamia-vallei, die haar naam dankt aan de gelijknamige rivier. Het heeft lang geduurd maar vandaag komen vooral de reptielenliefhebbers aan hun trekken. Eerst een scheltopusik, de meer dan één meter lange pootloze hagedis, familie van onze hazelworm, jammer genoeg een dood exemplaar. Daarna volgen nog 3 hardoenen, de meest indrukwekkende van alle Europese hagedissen die tot 40 cm lang kunnen worden.

Verder de reuzensmaragdhagedis, de gladde toornslang en de onvermijdelijke Balkanbeekschildpadden.

Voor de lunch trekken we naar op het dorpspleintje van Skala Kalloni, splitsen we ons op in twee groepjes met wisselend gastronomisch succes. We hebben nog een drietal uurtjes voor we onze huurwagens moeten inleveren, dus vlug nog eens naar de zoutpannen om onze checklist nog wat op te smukken. Witte en zwarte ooievaar, flamingo, reuzenster, Temmincks strandloper en sporenkievit plus de klassiekers.

Gedaan met vogelen...

We maken ons op voor het laatste avondmaal. Anita leest gedichten van Sappho, geboren op Lesbos, omstreeks 615 v.C. en één van de beste lyrische dichters aller tijden, die tevens bekend staat als de eerste literaire lesbienne. Eén fragment: "De zacht zingende nachtegaal, bode van de lente..."

Daarna doet Jan B. zijn verhaal over de droevige toestand van de vluchtelingen in en rond het kamp van Moria. Hiervoor heeft hij 90 km gefietst en 900 hoogtemeters overbrugd. Onze voorzitter Erik mag eindigen met een erg gesmaakte afscheidspeech.

Na het diner overloopt Hilde nog de vogelchecklijst. We komen tot het niet onaardige aantal van 107 soorten. Van de top-10 die vermeld staat in onze gids "Vogels kijken op Lesbos" hebben we er 8 gezien: smyrnagors, rosse waaiersstaart, zwartkopgors, Ruppels grasmus, roodpootvalk, sporenkievit, maskerklauwier en bruinkeelortolaan. Volgens mij is dat een Grote Onderscheiding.

Eveneens een Grote Onderscheiding verdient Erik, voor de perfecte organisatie.

Bedankt iedereen en hopelijk tot een volgende keer.

Een terugblik op de voorjaarstrektellingen 2019 op het Noordelijk eiland

De voorjaarstrek vindt plaats wanneer de straatstenen warmer worden en wegenwerkers vorstputjes in het wegdek met behulp van een emmertje boordevol koude asfalt dichtplamuren. We zijn half februari, atypisch zonnig en redelijk warm. Uit een voorbij scheurende Subaru Impreza WRX scheeuwt Ramses Shaffy "Hoog Sammy, kijk omhoog Sammy want daar is de blauwe lucht".

Één van de putjesdichters die effectief Sammy heet, kijkt na dit Goddelijk bevel, omhoog en ziet een lijntje aalscholvers gezwind in een V-formatie noordwaarts zeilen. "Hierboven, een groepje kraaien", stamelt Sammy waarop zijn werkmakker roept "Aalscholvers! 't Is begonnen", zijn emmertje in de gracht kiepert en de dichtstbijzijnde trektelpost opzoekt.

Trektellen ... een gezonde verslaving! De doorwinterde trektellers van het Noordelijk eiland startten dit jaar de voorjaarstrektellingen vanaf half februari, wanneer een periode van zonnig en relatief warm weer losbarstte. Bij temperaturen van 10°C en meer en zuidenwind werden 10 trektelmomenten, in totaal ongeveer 22u, doorleefd. Hoogtepunten vormden een brilduiker op 13/02, klapekster en buidelmeeus op 23/02, kleine bonte specht en geelgors op resp. 16/02 en 17/02. Een kleine plevier op 26/02 was er erg vroeg bij.

Op 24/02 trokken 22 boomleeuweriken langs alsook het hoogste dagtotaal vinken (1.368 ex.). De eerste grutto's verblijdden een trekteller op 21/02 ... het zouden, naast 1 ex. op 29/03 ook de enigste zijn dit voorjaar!

Ook maart kende een tiental trektelmomenten, in totaal ongeveer 24u. Maart is traditioneel de beste trektelmaand ... op papier. Dit jaar werd de eerste helft van maart gekenmerkt door hevige ZW-winden en erg wisselvallig weer. Fraai was de trektelling van 03/03 wanneer op een uur tijd in de namiddag maar liefst 10 rode wouwen en een bende van 34 ooievaars doortrokken. Ook op 09/03 en 31/03 werd een rode wouw waargenomen. Verder walsten 5 bruine kiekendieven solo noord in maart. Het eerste smelleken zoefde op 31/03 laag over de Rupel.

Zou april de verwachtingen inlossen?

De trektellers lieten niets aan het toeval over en tekenden paraat gedurende 20 trektelmomenten goed voor 77u likkebaardend trek-tellen. De wind kwam hoofdzakelijk uit oost. Zwartkopmeeuwen trekken 's ochtends traditioneel van de overnachtingsplaatsen over het Noordelijk eiland richting zuid, met als maximum 289 op 14/04. Wij herinneren ons 3 rode en 5 zwarte wouwen (3 ex. op 26/04), 5 solitaire smellekens, 3 visarenden, de eerste wespndieven op 26/4 en 30/04, een illuster mannetje grauwe kiekendief op 23/04 euforie schenkend aan één waarnemer, verder groepjes van 13 (14/04) en 8 (26/04) dwergmeeuwen, slechts 2 zwarte sterns, twee purperreigers, 19 beflijsters (telkens 6 op 07/04 en 22/04) en op 05/04 een trek-kende zwarte specht die ook werd genoteerd op de trektelposten in Kruibeke en Hobokense Polder!

Opvallend was ook de aanhoudende golf graspiepers die over de Lage Landen trok. De trektellers scharrelden 6.600 ex. bij elkaar met max. 1.762 ex. op 20/04. Nog frappanter was het overschrijden van 4.000 teluren op 06/04 sinds het begin van de tellingen in het begin van de jaren 2000. Dit werd warempel gastronomisch luister bijgezet!

De maand mei blaast het trektelseizoen uit een tweetal weken na de aanvang van deze maand. Zeven trektelsessies, samen 29u, met steeds minder vogels, maar met kans op zeldzamere gasten, bezorgden toch enkele mooie soorten! Zo trokken telkens 2 purperreigers op 1/05 en 4/05 noordwaarts. Een visarend liet zich nog opmerken op 12/05 en wespndieven werden 10x opgemerkt op diezelfde dag. Het laatste smelleken van het seizoen crosste op 1/5 richting taiga. Een zwarte ooievaar werd op 11/05 opgemerkt en zwarte wouwen vulden het vizier op 11/05 en 12/05. Temminck's strandloper deed het goed met exemplaren op 1/05, 11/05 en 12/05.

Een kleine strandloper in prachtkleed werd op 12/05 op het slik langs de Zeesluis opgemerkt maar verdween na een half uurtje. Vier bontbekplevieren (3 ex. op 10/05) en nog twee zwarte sterns maakten het rijtje af. Beste zwaluwdag was 1/05 met 242 gier- en 622 boerenzwaluwen, dit laatste betekende meteen een nieuw dagrecord.

Geïnteresseerde vogelkijkers zijn meer dan welkom en dit vanaf eind augustus op het Noordelijk eiland. Eind augustus is een uitgelezen moment om de trek van wespndief en ooievaar op te vangen, naast beginnende trek van o.a. gele kwikstaart en boompieper. De tellingen volgen kan via www.trektellen.nl en doorscrollen naar Wintam, Noordelijk eiland. De vaste trektellers van het Noordelijk eiland zijn: Karel Boey, Kris De Keersmaecker en Wouter Van Assche.

Purperreiger – foto: Raymond De Smet

Zwarte wouw – foto: Raymond De Smet

Openingsmoment zomerperiode lukt 70 bezoekers naar Natuur.huis de Paardenstal

Voor de start van de zomerperiode op zondag 28 april mochten we een 70-tal bezoekers verwelkomen in het Natuur.huis, waaronder heel wat burens van het Natuur.huis en dat doet ons bijzonder veel genoegen. Ook heel wat Natuurpuntleden en vrijwilligers waren op de afspraak, net zoals Sandy Van de Velde en schepenen Tom Caluwaerts en Eddy Soetewey van gemeente Niel.

Veel lovende commentaar was er voor de nieuwe projecten die dit voorjaar in en aan het Natuur.huis gerealiseerd werden, met als belangrijkste blikvangers een pad in straatbakstenen, de natuurspeeltoelagen en binnen de prachtige panoramafoto met een beeld van de plassen en rietkragen van Walenhoek. De door de RSP-stappers gebakken pannenkoeken gingen bijzonder vlot over de toogbank en werden erg gesmaakt.

Start zomerperiode Natuur.huis de Paardenstal – foto: Steven Roels

Werken voor een steeds mooier Natuur.huis

Voorafgaand aan het openingsmoment van zondag 28 april werd door enkele vrijwilligers hard gewerkt in en om het Natuur.huis. Muren werden afgewassen en ramen binnen en buiten gepoetst. Buiten werd er gewerkt aan de bouw van een fietsenstalling en een avontuurlijk pad met grote boomschijven en een lange boomstam. Allemaal recuperatiematerialen die op die manier nuttig gebruikt worden. Tevens werd er gewerkt aan het plaatsen van een grote panoramafoto die nu als belangrijkste blikvanger fungeert en bezoekers aan het Natuur.huis uitnodigt om een wandeling te maken in Walenhoek. De foto is een werk van natuurfotograaf Jan Roofthoofd en toont één van de mooiste plekken van het natuurgebied.

Landschapsfoto Walenhoek in Natuur.huis de Paardenstal
foto: Fons Van den heuvel

Tunnel, oh tunnel, waar zit je?

Tunnels in Niel? Misschien klinkt het wat raar, maar Niel is inderdaad een gemeente met tunnels. Niet zo groots als de Konijnenpijp of de Craeybeckxtunnel, maar toch. Over de volledige lengte van de Boomsestraat liggen er in totaal 21 relictten van tunnels, al zijn de meesten ondertussen verborgen in het landschap. Deze tunnels stammen uit het steenbakkerijverleden van nijver Niel. Elke steenbakker die vanaf de Rupeldijk de kleilagen van de cuesta afgroef, stootte op een bepaald moment tegen de huidige N148. Deze voormalige provinciale baan mocht als belangrijke verkeersweg tussen Antwerpen en Gent via Dendermonde niet weggegraven worden. Er bleef de steenbakkers maar één uitweg over: een tunnel graven om aan de andere kant de klei verder te kunnen uitgraven. Ondertussen hebben die tunnels al lang geen economisch nut meer. De meesten werden dan ook gedicht door de provincie in 1988. Slechts 3 van de 21 tunnels bleven open voor lokaal verkeer. Die andere 18 tunnels verdwenen stilaan uit het collectief geheugen, maar zitten nog wel grotendeels onder de Boomsestraat verscholen. Door de gemeente werden ondertussen al die tunnels gelokaliseerd. Eén daarvan werd terug zichtbaar gemaakt naast Natuur.huis de Paardenstal, het bezoekerscentrum van Natuurpunt Rupelstreek en recreatief rustpunt voor wandelaars en fietsers die Walenhoek willen verkennen. De restauratie van de talud en de steunberen startte in oktober 2018. Sinds mei 2019 is de basisrestauratie van het metselwerk afgerond. Als kers op de taart werden twee nieuwe muurtjes gebouwd: een lager verbindingsmuurtje achter de bushalte en een volwaardig muurtje boven de oude tunnelmond. Dat nieuwe muurtje werd gebouwd volgens het model van 1988, zodat de uniformiteit van de recentere muurtjes bij de tunnels behouden blijft. De muurtjes die in het interbellum werden gebouwd kan men daardoor gemakkelijker onderscheiden van de recentere exemplaren.

De gerestaureerde tunnelmond met nieuwe muurtjes bij Boomsestraat 221 maakt dat het cultuurhistorisch verhaal bij Natuur.huis de Paardenstal verder vorm krijgt en dat cultuurtoeristen op deze site langzaam het hele ontginningsverhaal kunnen beleven. Tijdens de zomer kan men elk weekend in de Paardenstal terecht voor uitleg en voor een drankje. Een perfecte groene rustplaats waar steeds meer streekgeschiedenis te ontdekken valt.

Tekst: Harry Van Royen

Nieuwe muurtjes bij Natuur.huis de Paardenstal – foto: Harry Van Royen

Drie-verenwandeling

Noordelijk eiland/Polders van Kruibeke

Wintam-Rupelmonde-Hemiksem-Schelle

Tijdens deze wandeling omheen het Noordelijk eiland en langs de overlooptdijk van de polders van Kruibeke bezoek je in één klap 2 van de beste vogelkijkgebieden in het rivierenland van Schelde en Rupel. In deze periode van het jaar kan je optimaal gebruik maken van de veren over de Rupel en de Schelde. In juli en augustus vaart de veerboot Wintam/Rupelmonde alle dagen, in september enkel tijdens de weekends. Hou bij het plannen van je wandeling rekening met de vaartijden van de veerboten.

1. Het Noordelijk eiland is met voor-sprong het beste vogelkijkgebied in het rivierenland van Rupel, Schelde, Nete en Dijle, al is er wel stevige concurrentie van het Zennegat. In beide gebieden organiseren we dan ook regelmatig laagdrempelige vogelkijkwandelingen. Watervogels, steltlopers, meeuwen, sterns, rietvogels en roofvogels, je vindt ze allemaal op het Noordelijk eiland en doorgaans zijn ze er ook bijzonder goed te bekijken vanaf de Rupeldijk. Daar zijn enkele goede vogelkijkplaatsen, meestal ter hoogte van enkele rustbanken. Hou zeker ook even halt bij een bank met zicht op de Rupel, dit is één van de mooiste plekken om de rivier te bekijken. In deze periode van het jaar gebruiken de vogelkijkers van Trekpost Noordelijk eiland de bank als telpost voor het bekijken van de najaarstrek, die reeds begin juli start en duurt tot eind oktober.

2. Inmiddels heb je de doorsteek gemaakt richting Kanaaldijk. De kale bodems, ijle vegetatie en ondiepe plasjes zijn het biotoop van rugstreeppad. De kans dat je deze zeldzame paddensoort nu te zien krijgt is niet zo groot. Op warme zomeravonden kan je wel volop het gebrom horen van honderden rugstreeppadden. Iets verder kijk je opnieuw naar de grootste plas van het Noordelijk eiland. Enkele openingen tussen de rietkragen en het struweel zijn prima kijkplaatsen. De brede slikoever op het einde van de plas zijn een paradijs voor steltlopers, eenden en meeuwen. De brede plasbermen langs de kanaaloever zijn dan weer prima vispaaiplaatsen. Inmiddels heeft een bever deze plek ontdekt, dat kan je zien aan de afgeknaagde boomstammen, vlakbij de kanaaloever. Let op de grote info-panelen bij het sluizencomplex. De sluis met de groene pijl toont aan welke sluis je kan oversteken naar de andere kanaaloever.

3. Twee rustbanken bieden je een prachtig zicht op de toegangsgeul van de zeesluis, geniet ervan. Op de andere oever kijk je naar een zwart gebouw achteraan de strekdijk, dat is het Onthaalcentrum Zeesluis Wintam, afgekort ZWOC. Het

Schorren aan de Notelaer – foto: Erik De Keersmaecker

dakterras van het grijze paviljoentje voor het ZWOC wordt gebruikt als trekpost tijdens de voorjaartrek. Het beeld van een narwal tegen de zuidgevel van het paviljoentje is een recent werk van Street-Artkunstenaar DZIA. Het is een project van Natuurpunt Rupelstreek, met als streefdoel de herinnering van de stranding van een narwal tijdens de zomer van 2016 voor altijd levendig te houden. Volgend streefdoel is het plaatsen van info-panelen in de binnenruimte van het paviljoentje. Info-panelen, die het verhaal vertellen van de terugkeer van de vissen in onze grote rivieren en tevens de terugkeer van grote zeezoogdieren, zoals gewone en grijze zeehond.

4. Vanop de veersteiger Wintam-Rupelmonde en de veerboot heb je een prachtig zicht op de Scheldeschorren aan de Notelaer. Het zijn zoetwaterschorren die beheerd worden door Natuurpunt, de rietlanden in de Scheldeschorren worden om de 3 jaar gemaaid, dit om te vermijden, dat wilg dominant wordt en het riet verdwijnt.

5. Een bezoek aan het dorp Rupelmonde is een aanrader, enkele terrasjes op het dorpsplein nodigen je uit voor een genietmoment. Het dorp is vooral bekend als de geboorteplek van Gerardus De Cremer

of Mercator in 1512, Mercator is de grondlegger van de moderne cartografie. Geniet hier volop van de huis- en gierzwaluwen, die over het dorpsplein en door de omliggende straten scheren. Regionaal Landschap Schelde/Durme werkt hier volop aan de bescherming van deze prachtige vliegers, onder meer door het plaatsen van kunstnesten. Wanneer je het dorp verlaat via de Scheldedijk wandel je trouwens ook voorbij een zwaluwentil.

6. Een van de mooiste natuurmomenten tijdens je wandeling is de Rupelmondse kreek. De kreek ontstond in 1715, samen met de Bazelse en Kruibeekse Kreek, na een dijkbreuk. Neem de tijd om de kreek te bekijken, een picknickbank nodigt je uit voor een rustig moment. In de kreek kan je wel enkele futen, dodaarsen en enkele aalscholvers spotten.

7. De wandeling over de overlooptdijk van het zuidelijk deel van de polders van

Rupelmondse kreek – foto: Erik De Keersmaecker

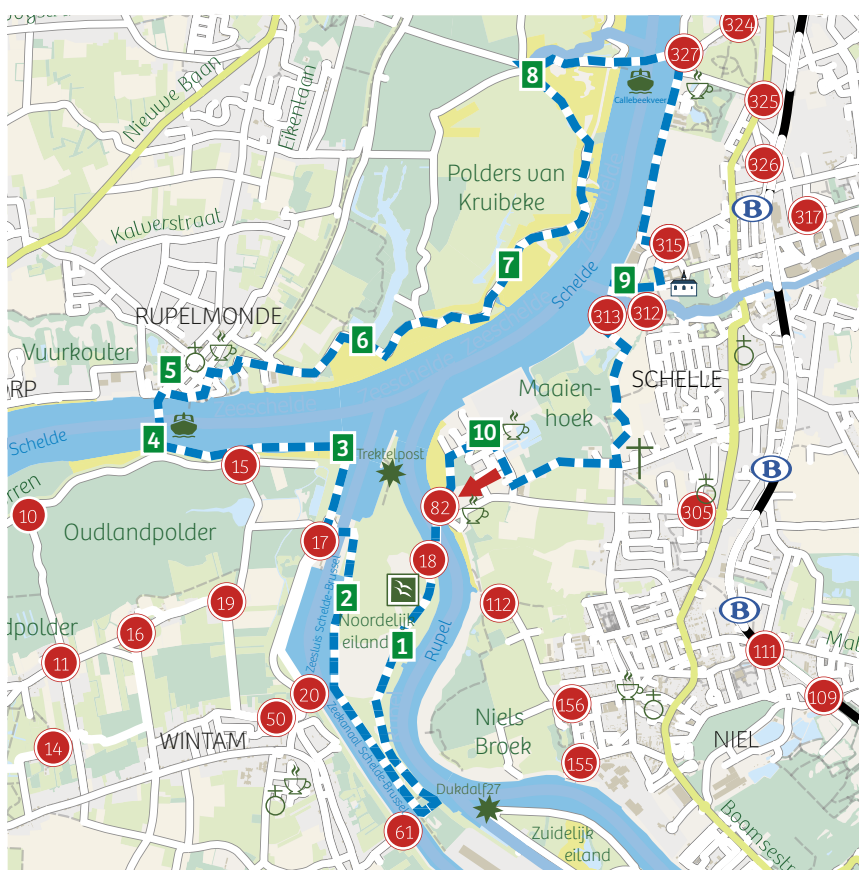
Kruibeke biedt een prachtig beeld op de polder, met natte graslanden en grachten afgezoomd met brede rietstroken. In de graslanden grazen regelmatig reeën. Visvriendelijke stuwen zorgen ervoor dat vissen kunnen migreren tussen de Schelde, de krek en grachten van de elzenbroekbossen. De graslanden worden jaarlijks één keer gemaaid en vormen dan het decor van honderden zomerganzen, voornamelijk Canadese ganzen en grauwe ganzen. Hou zeker even halt aan een mooi rustpunt, inclusief zitbank, op deze plek werd resten gevonden van een prehistorische nederzetting.

8. In dit deel van de polders van Kruibeke kreeg de Schelde opnieuw vrij spel. Dagelijks spoelt met hoogtij Scheldewater het gebied in, met laagtij liggen dan weer grote slikplaten bloot, die werken als een magneet op bergeenden, krakeenden, wintertalingen en Kieviten.

9. Hier sta je op de afsluitdijk van de Benedenvliet. In 1994 werd het riviertje afgesloten van de Schelde en binnendijks

werd een wachtbekken aangelegd. Bergeenden, wintertalingen, krakeenden en kuifeenden zijn er goed te bekijken. Met wat geluk zie je een ijsvogel voorbijflitsen. Ook de grote gele kwik vertoeft graag langs de Benedenvliet, altijd op zoek naar kleine insecten op het wateroppervlak. Via de Maaielai en de Laardreef wandel je verder naar je vertrekplaats aan de parking van het Tolhuis.

10. Aan de gebouwen van de oude elektriciteitscentrale woont een grote kolonie huiszwaluwen. Met ongeveer 50 broedpaartjes, één van de grootste kolonies van de streek. Vanaf begin april komen ze terug vanuit de overwinteringsgebieden in Afrika. Huiszwaluwen bouwen hun nesten onder de brede dakgoten en in de hoeken van de ramen. Na 3 weken verlaten de jongen het nest. Daarna starten de ouders met een tweede broedsel. Opvallend is dat de jongen van het eerste nest helpen bij het voederen van de jongen van het tweede nest.

LENGTE WANDELING : 14 km

START

Veersteiger Rupeldijk Schelle

Parking

Rupeldijk of parkeerstroken aan het einde Tolhuisstraat, in GPS Tolhuisstraat 325 ingeven.

Toegankelijkheid

Het hele jaar door, na een regenbui kan het pad langs de Rupelmondse kreek modderig zijn.

Openbaar vervoer

- De Lijn: lijn 183: halte Tolhuisstraat, op 1 km
- De Lijn: lijnen 290 en 295 halte Tolhuisstraat, op 1,5 km

Vaartijden veeboten:

Schelle/Wintam

- week: 7u-20u – weekend: 9u – 20u (vaart elk uur en elk half uur heen en weer).
- vaart niet om 12u30

Wintam/Rupelmonde

- Vaart enkel in de periode april/september
- In juli en augustus alle dagen, overige maanden enkel tijdens de weekends en feestdagen
- week: 7u-20u – weekend: 9u – 20u (vaart elk uur en elk half uur heen en weer).

Bazel/Hemiksem:

- Vertrek aan kant Bazel, op het uur en het halfuur
- Laatste boot in de week om 23u30 en tijdens het weekend om 22u.

Tickets bezoek getijdenmolen en Graventoren

- Infokantoor Toerisme Rupelmonde
- In juli en augustus open van 11u tot 17u

Brochures

- Ontdek de natuur langs de Schelde en de Rupel

Horeca

- Rupelmonde: cafés in het dorpscentrum
- Hemiksem: Eetcafé de Veertoren
- Schelle: Taverne Oud Tolhuis en Restaurant Tolhuis Veer (Rupeldijk Schelle).
- Kantine Visclub Penneke Volt, Schelle

Info :

- info@natuurpuntrupelstreek.be
- www.natuurpunt.be/rupelstreek

HOOGTIJ golft ook volop in de Rupelstreek

Precies 4 jaar na de laatste Scheldehappening toonde HOOGTIJ zich met activiteiten in 22 gemeenten een waardige opvolger van dit totaalevenement langs onze grote rivieren. Regionaal Landschap Schelde/Durme fungeerde als kartrekker en kreeg de steun van partners zoals de Europese Gemeenschap (in het kader van Life), de Vlaamse overheid, provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en de medewerking van 37 organisaties of verenigingen, waaronder Natuurpunt Rupelstreek. Net zoals tijdens de Scheldehappenings van weleer kozen we ervoor om de terugkeer van de vissen en zeezoogdieren in onze grote rivieren als belangrijkste blikvanger te laten fungeren.

In Niel konden we daarvoor terecht in de mooie locatie van Kanoclub Niel, met een mooi terras aan en steigers in de Rupel en de sympathieke hulp van Regionaal Landschap Rivierenland. De gevangen vissen konden hier op bijzonder veel bekijks rekenen. We konden naar schatting een 50-tal bezoekers verwelkomen, met daarbij een flink aantal kinderen. Die keken vooral naar de imposante en gladde palingen, die enkele uurtjes in een aquarium geplaatst werden. Vooraf hadden ze in de kantine van de kanoclub een voordracht bijgewoond, met het verhaal van de geschiedenis van de vissen en zeezoogdieren in Schelde en Rupel.

HOOGTIJ in gemeente Niel – Schietfuiken aan wal – foto: Sven Cloostermans

Spieringen worden soms ook komkommervissen genoemd en dat is geen grap: ze ruiken immers naar komkommers en dat kon men proefondervindelijk vaststellen. Tussendoor en ook achteraf organiseerde Kanoclub Niel boottochten op de Rupel, met aan boord telkens een 10-tal kandidaat roeiers. Een schitterend nevenaanbod, waarbij men tot vlakbij de oevers kon varen en daar tussen het ritme van de roeispanten door kon luisteren naar zingende kleine karekieten in de rietkragen van de Rupel.

HOOGTIJ in gemeente Rumst – foto's: Steven Roels

en katoen, waterdierjes boetseren en waterdieren schilderen op doek. Vooral het maken van waterfilters en het bekijken van de 's morgens gevangen vissen, zoals voorntjes, giebels, karpers, baars en een zwartbekgrondel waren erg in trek. Een schitterend aanbod, de foto's bij dit artikel tonen dat de kinderen zich superbe geamuseerd hebben.

HOOGTIJ in gemeente Niel – Aquarium gevuld met palingen
foto: Sven Cloostermans

Daags voordien met laagtij waren 2 schietfuiken in de Rupel geplaatst en de bemonstering daarvan leverde naast een 10-tal palingen ook nog spieringen, bot, karper, dikkopjes, 3-doornige stekelbaars, steurgarnaal en enkele krabben op. Naast de fint staat spiering symbool voor de metamorfose van de Rupel, van een open riool naar het grootste en mooiste natuurmonument in onze regio.

HOOGTIJ in gemeente Niel – Kanovaren op de Rupel
foto: Erik De Keersmaecker

In Rumst was het park aan de fietsbruggen langs de Nete the place tot be. Daar waren 6 vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek aanwezig om ongeveer 50 kinderen in het 's Herenbeemden park te begeleiden. Ze konden bootjes maken met schors, takjes, klei

Cursus libellen met Wim Veraghtert, Natuurpunt, voorjaar 2019

In 5 lessen, waarvan 3 excursies, maken 17 cursisten kennis met de kleurrijke wereld van libellen, met excursies in de natuurgebieden Walenhoek, De Bonte Klepper (Rijkevorsel) en in juli in Kleiputten Terhagen.

Libellen worden onderverdeeld in twee hoofdgroepen. De juffers zijn kleine, slanke libellen die hun vleugels in rust over het algemeen over hun achterlijf vouwen. De andere groep, die 'echte libellen' genoemd wordt, zijn grotere, forsere soorten die hun vleugels horizontaal uitgespreid houden.

De bruine winterjuffer is de enige soort die als volwassen insect (imago) overwintert.

De meeste soorten brengen de winter als larve in het water door, waar ze 8 tot 15 keer vervellen. Ze verpoppen zich niet zoals vele andere insecten. Als de temperatuur van het water in het voorjaar stijgt, ontwikkelen de larven zich verder. Op een gegeven moment zijn ze klaar om 'uit te sluipen'. De larve kruipt uit het water en grijpt zich ergens stevig vast. Vervolgens barst het huidje van de larve open en komt de libel tevoorschijn. Zo zagen we tijdens de excursie in Walenhoek vele net uitgeslopen bruine korenbouten.

Libellen voeden zich in het algemeen met kleine insecten, zoals muggen, nachtvlinders, vliegjes en dergelijke, die zij op hun jacht hiernaar in de vlucht vangen en opeten. Ze kunnen niet steken.

Libellen zijn uitstekende indicatoren voor de kwaliteit van de omgeving, omdat ze in alle wateren behalve de zee en sterk vervuilde wateren voorkomen.

Excursie De Bonte Klepper-foto: Steven Roels

Zwervende heidelibel-foto-Steven Roels

Breedscheenjuffer-foto-Steven Roels

Voor de Rupelregio zijn de meest waargenomen soorten*

juffers

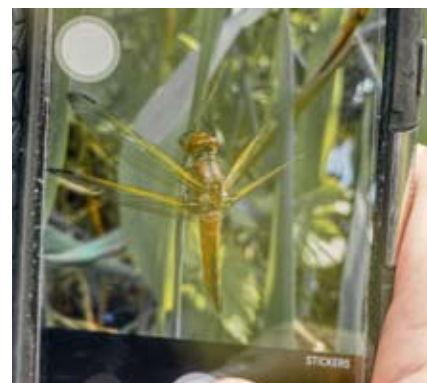
1	Lantaarntje	12.318
2	Azuurwaterjuffer	7.766
3	Vuurjuffer	4.224
4	Watersnuffel	3.617
5	Grote roodoogjuffer	3.384
6	Blauwe breedscheenjuffer	3.154
7	Kleine roodoogjuffer	2.193
8	Houtpantserjuffer	1.193
9	Variabele waterjuffer	950
10	Kanaaljuffer	619
11	Bruine winterjuffer	456
12	Tengere grasjuffer	308
13	Koraaljuffer	135
14	Gewone pantserjuffer	104

libellen

1	Bloedrode heidelibel	3.466
2	Gewone oeverlibel	3.128
3	Bruine korenbout	2.988
4	Paardenbijter	1.37
5	Grote keizerlibel	950
6	Bruinrode heidelibel	944
7	Viervlek	609
8	Vuurlibel	595
9	Smaragdlibel	527
10	Platbuik	409
11	Blauwe glazenmaker	366
12	Vroege glazenmaker	338
13	Bruine glazenmaker	294
14	Glassnijder	239
15	Plasrombout	193

*aantallen juffers en libellen waargenomen in de rupelregio sinds 1981 én waargenomen in laatste 5 jaar

Bronnen | Natuurpunt.be en waarnemingen.be

Net uitgeslopen bruine-korenbout foto: Peter Alen/Steven Roels

Kerk- en steenuilen in Aartselaar

In Aartselaar hebben we op verschillende plaatsen zowel kasten voor de kerkuil als voor de steenuil hangen. De kerkuil broedt – zoals zijn naam het zegt – graag in kerktorens, maar ook boerenschuren en kasteeltorens behoren tot hun geliefkoosde nestplaatsen.

Steenuilen houden dan weer van open gebieden: een oude knotwilg bijv, van waaruit ze de omliggende biotoop kunnen verkennen in hun zoektocht naar voedsel. De Reukens en de open ruimtes aan de Kleistraat zijn zeker interessante gebieden voor de steenuil.

We maakten met Natuurpunt Aartselaar van het Hemelvaartweekend gebruik om samen met vogelringer Raf en met grote ondersteuning van Eddie en Niels van Vogelwerkgroep ARDEA een viertal kerkuilkasten en een zestal steenuilkasten te controleren op de aanwezigheid van kerkuil en/of steenuil.

En fantastisch: 8 jonge kerkuiltjes konden geringd, gewogen en gecontroleerd worden.

In de steenuilkasten vonden we geen jongen, maar we weten dat er zeker steenuilen broeden in knotwilgen her en der in onze gemeente.

In het najaar – als de dieren uitgevlogen zijn - zullen we de nestkasten nogmaals controleren en ze winterklaar maken voor deze prachtige nachtroofvogels. We willen ook enkele nieuwe kasten ophangen (enkele bewoners hebben zich al kandidaat gesteld om nabij hun woning een steenuilkast op te hangen) en bestaande kasten zodanig aanpassen dat er geen predatoren, zoals marters in de kast kunnen of dat er ook geen andere vogels, zoals kauwen hun nest maken in de kast.

Kijk ook eens in onze kalender op zaterdag 17 augustus: timmerdag om nieuwe nestkasten te maken!

Liefhebbers om ons uilenproject mee op te volgen, laat je horen!

Drie kleine kerkuiltjes op een rij - foto: Niels Schild

tekst : Ria Thys

Natuurpunt in de Aartselaarse adviesraden

Januari 2019 bracht een nieuwe legislatuur. In Aartselaar werd de coalitie N-VA en Groen verdergezet. Een nieuwe legislatuur in de gemeenteraad brengt ook mee dat de adviesraden opnieuw worden samengesteld. Daartoe werd in het gemeentelijk infoblad een oproep gedaan.

In de Cultuurraad blijven Hilde Janssens en Luk Smets onze vertegenwoordigers. De statuten leren ons dat deze raad zal om advies worden gevraagd over o.a. wetenschapsbeleid, cultuurbewaring en cultuurspreiding, lokale media, vormings- en educatiebeleid en vrijetijdsbesteding en toerisme en alle gemeentelijke infrastructuur bestemd voor deze opdrachten. De culturele raad zal zeker betrokken worden bij de opmaak van het culturele luik van het strategische meerjarenplan.

In de Milieuraad worden we voortaan vertegenwoordigd door Luk Smets en Ria Thys. De milieuraad verleent advies bij de gemeentelijke milieubeleidsdocumenten, de gemeentelijke initiatieven met betrekking tot het behoud en de ontwikkeling van de natuurlijke structuur en de algemene natuur-kwaliteit van de gemeente en (dit is nieuw) de aangelegenheden met betrekking tot dierenwelzijn. De milieuraad vervult een informatieve en opvoedende taak naar de bevolking toe inzake leefmilieuangelegenheden. Meer info op www.mina-aartselaar.info

In de Gecoro is Luk Smets onze afgevaardigde en Ronny Verelst plaatsvervanger. De Gemeentelijke COMmissie voor Ruimtelijke Ordening houdt zich bezig met het behoud, de verbetering en de verdere uitwerking van de goede ruimtelijke ordening binnen de gemeente. Zij speelt een rol in de totstandkoming van het ruimtelijk structuurplan, de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) en de stedenbouwkundige verordeningen van de gemeente. Tevens verleent ze advies aan de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen over alle vraagstukken rond ruimtelijke ordening.

30.06

Zinkvalstraat

"ADOpteer EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilniszakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 30 juni, van 10 u tot ca 11.30 u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden. Meer info bij:

Ronny Verelst, ronnyverelst@telenet.be
0475 58 55 70

14.07

De Reukens

VLINDERWANDELING

Dagvlinders vormen belangrijke indicatoren voor de kwaliteit van ons leefmilieu. Helaas doen ze het lang niet zo goed en gaan veel soorten achteruit. Om dit te documenteren vormen cijfers, verzameld door vrijwilligers een belangrijke bron

van informatie. Daarom organiseert Natuurpunt elk jaar vlindertellingen. Bedoeling is de vlinders in je tuin te tellen.

In 2019 zal Het Grote Vlinderweekend verlengd worden tot De Grote Vlindertelling van Natuurpunt. We vragen je om tijdens het weekend van 6 en 7 juli de vlinders in je tuin te tellen. Maar het blijft niet bij een weekend. Om iedereen de kans te geven om mee te doen, én meer bruikbare cijfers te verzamelen, kan je ook de andere weekends van juli tellen. De methode blijft hetzelfde. Tel samen met je gezin, familie of vrienden gedurende een kwartier het aantal verschillende exemplaren van elke vlindersoort in je tuin, en geef je resultaten aan Natuurpunt. Zo maak je deel uit van het grootste vlinderonderzoek in Vlaanderen en help je om de natuur in de Vlaamse tuinen mee in kaart te brengen.

Zie de Natuurpuntwebsite www.natuurpunt.be/pagina/de-grote-vlindertelling-van-natuurpunt Via deze site kan je trouwens een gratis vlinderkaart aanvragen en allerlei tips lezen hoe je je tuin vlindervriendelijk te maken.

Maar wij gaan vandaag traditiegetrouw ook eens kijken welke vlinders er in De Reukens allemaal hun thuis gevonden hebben. En natuurlijk gaan we de waargenomen vlinders tellen en doorgeven op de vlindersite.

zondag 14 juli, van 14 u tot 16 u

Afspraak aan de picknickbank op het Reukenspad (ingang via Langlaarsteenweg naast nummer 89). Voorzie zonne crème en zonnepet bij warm weer.

Gids en info:

Gert Verschuere, 03 887 10 28
gert7verschuere@hotmail.com

28.07

Rijmenam

PIKHAKENDONK

Pikhakendonk is bekend om zijn prik-hagen. In het vroege voorjaar zijn de sleedoornstruiken getooid met witte bloesems. In het najaar vind je er de wrange pruimpjes. En in de winter vind je met wat geluk de eitjes van de sleedoornpage. In Pikhakendonk is het een natuurlijk onderdeel van de aangeplante heggen, een streekeigen soort dus.

In de bosranden vind je kardinaalsmuts. De struik dankt haar naam aan de spectaculaire vruchten, waarin felroze en oranje perfect samen gaan. Deze soort hoort hier op Pikhakendonk van nature thuis. En als je meidoorn tegenkomt, dan moet je twee keer kijken, want naast de éénstijlige meidoorn, komt ook de tweestijlige meidoorn voor. Of drie keer kijken, want waar de twee naast elkaar voorkomen, vind je ook de bastaard van de twee.

En last but not least is er de grote pim-pernel. Pikhakendonk is in Vlaanderen één van de laatste toevluchtsoorten van de grote pim-pernel, een typische plant van vloeibeemden, waar het laagje slib, dat na de winter achterbleef, de enige bemesting was. Alleen gericht beheer kan ervoor zorgen dat de soort behouden blijft op langere termijn.

zondag 28 juli, van 13.15 u tot 17.30 u

Samenkomst op de parking van het CC, della Faillelaan, Aartselaar om 13.15 u. Kostendelend samenrijden aan 7 euro-cent/km.

De wandeling start om 14 u in Sint-Maartensberg, Rijmenam.

De wandeling duurt ongeveer 3 u en er is de mogelijkheid om halverwege iets te consumeren te Hever. Stevige stap-schoenen gewenst.

Gids en info: crauwels.kurt@skynet.be
Inschrijven vooraf is niet verplicht, deelname gratis.

17.08

Wilrijk

NESTKASTEN MAKEN VOOR STEENUIL EN GIERZWALUW + ZOMERSE BARBECUE

Vogelwerkgroep Ardea heeft al heel wat ervaring opgebouwd met het maken van allerlei nestkasten voor vogels. Voor o.a. kerk- en steenuil, toren- en slechtvalk, vliegenvangers en gierzwaluwen kan het plaatsen van geschikte broedkasten

TIP

Dagpauwoog – foto: Ronny Verelst

wel degelijk een verschil maken voor het instandhouden van hun populaties. We maken een aantal nieuwe nestkasten voor gierzwaluwen en steenuilen. Die kunnen we dan al in de herfst beginnen te installeren, ook op enkele plaatsen in Aartselaar. We werken ook een aantal steenuilkasten af, o.m. door het aanbrennen van 'marterveilige' toegangen en leggen een voorraadje reservekasten aan.

Deze activiteit is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar en Vogelwerkgroep Ardea.

Kom je helpen? Ben je een beetje een handige Harry of Harriëtte, en kan je schroeven, boren, zagen of schilderen? Omdat we dit voor het eerst tijdens de zomer organiseren, kunnen we profiteren van de buitenruimte én van de langere dagen. Zo hoeven we ons niet te haasten en kunnen we het harde werk naadloos laten overvloeien in een U.G.Z. (*: Uiterst Gezellig Zomers) samenzijn met een pintje en een natuurvriendelijke barbecue (als het weer het toe laat, we gaan dit pas kort vooraf definitief beslissen en dan aan de ingeschreven deelnemers concretere afspraken hierover doorgeven).

Geef bij inschrijving (via email) dus zeker op of je interesse hebt voor het aansluitend gezellig samenzijn (uiteraard aan een democratische prijs). Geef indien mogelijk ook op of je beschikt over klein werkgerief (zoals een accu boor- of schroefmachine, hamer, zaagmachine, schroeven, schuurpapier, ... of zelfs platen multiplex 18 mm?)

14.09 Cleydaelbos

PLANTEN- INVENTARISATIE

Wij willen een volledig zicht krijgen op wat er bloeit in het Cleydaelbos. Daarom gaan we er ook dit jaar onder leiding van Alain Pieters 2 x de planten determineren. We proberen alle planten op naam te brengen. Een goede flora is hierbij behulpzaam. In mei bekeken we al de voorjaarsflora. Nu is het tijd om de herfstbloeiers te determineren.

**zaterdag 14 september,
van 9.30 u tot 12.30 u**

Afspraak op de parking Zinkvalstraat/Cleydaellaan (tegenover het kasteel).

Meebrengen: flora, loep, waterdicht schoeisel.

Info:
luk.smets@telenet.be
0477 66 94 32

Planten determineren in het Cleydaelbos en De Reukens – foto: Ria Thys

21.09 De Reukens

NATUURWERKDAG IN DE REUKENS

De werkgroep Natuurpunt-VELT gaat opnieuw natuurwerken verrichten in de Reukens. De Reukens wordt beheerd door het Agentschap Natuur en Bos (ANB). Maar kleine taken blijven soms wegens personeelsgebrek liggen. Hier kan vrijwilligerswerk soelaas bieden. Op deze wijze voelen we ons ook meer verbonden met de natuur in onze eigen gemeente.

Centraal door de Reukens loopt een beek van de amfibieënpoel naar de Wullebeek. Daar schieten veel wilgjes op. We willen die beek en de poel open houden. Daarom

**zaterdag 17 augustus, van 13 u tot ca
18.30 u (+ aansluitend barbecue)**

De tijdelijke timmerwerkplaats wordt ingericht in en rond het Natuurpuntlokaal De IJsvogel in Fort 7, Legerstraat 40. We starten de werkzaamheden om 13 uur en mikken op 18.30 u om dan op te ruimen en (hopelijk) een uiterst lekker zomers etentje te kunnen organiseren. Zeker enkele dagen op voorhand inschrijven via email naar:

Schild.Niels@scarlet.be
Leiding:
Niels & Eddie Schild
0498 73 60 77

moeten deze wilgen van tijd tot tijd gekapt worden.

zaterdag 21 september, van 9u tot 13u

Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad. Breng zeker werkhandschoenen mee en mogelijk ook een kleine boom- of handzaag, een bijltje of kapmes en een snoei- of takkenschaar. Wie overweg kan met een lichte kettingzaag én de vereiste veiligheidsuitrusting hiervoor heeft, mag deze ook meebrengen. We zorgen voor een drankje en een hapje tijdens een pauze.

Info: Luk Smets- luk.smets@telenet.be
- 0477 66 94 32

22.09

Zinkvalstraat

"ADOpteer EEN BERM" – ZWERF-VUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actieggebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilzakken gevuld.

Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 22 september, van 10 u tot ca 11.30 u

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden. Meer info bij Ronny Verelst – ronnyverelst@telenet.be 0475 58 55 70

"Adopteer een berm"

natuurpunt
Aartselaar

28.09

De Reukens

PLANTENINVENTARISATIE

Wij willen een volledig zicht krijgen op wat er bloeit in De Reukens. Daarom gaan we er ook dit jaar onder leiding van Alain Pieters de planten determineren. We proberen alle planten op naam te brengen. Een goede flora is hierbij behulpzaam. In mei bekeken we al de voorjaarsflora. Nu is het tijd om de herfstbloeiers te determineren.

zaterdag 28 september, van 9.30 u tot 12.30 u

Afspraak aan de picknickbank langs het Reukenspad.

Meebrengen: flora, loep, waterdicht schoeisel.

Info: luk.smets@telenet.be
0477 66 94 32

16.10

Chalet De Hamer

LEZING: WEETJES EN VERHALEN OVER BOMEN EN STRUIKEN

Waarom plaatsen we een kerstboom en halen met Kerstmis hulst binnen? Waarom gooien we met rijst naar een pas gehuwd koppel en draagt de bruidegom de bruid over de drempel? Waarom zeggen we 'slapen als een roos' en 'hout vasthouden'? Op deze en vele andere vragen formuleert de lezing 'Weetjes en verhalen over planten' een wetenschappelijk onderbouwd antwoord.

Tijdens deze lezing, die gegeven wordt door Hans Vermeulen van Natuurpunt/CVN, verneem je heel wat over verdwenen en nog bestaande tradities rond bomen en struiken en hun oorsprong.

woensdag 16 oktober, van 19.30 u tot 22.30 u

Deelnameprijs: 6 euro: leden Natuurpunt – 8 euro: niet-leden

Inschrijven door storting op rekeningnummer BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met vermelding "Lezing bomen en struiken".

Info: Ria Thys, ria.thys@telenet.be - 0476 33 79 36

Afspraak in Chalet De Hamer, della Faillelaan 21 Aartselaar.

OPGELET: parkeren enkel op de grote parking van CC 't Aambeeld.

Voor kinderen

ouders/grootouders

18.09

Wilrijk

OP ZOEK NAAR FLADDERAK, DE VLEERMUIS

Meisjes, jongens, grootouders, ouders,

Kennen jullie het geheimzinnige nachtleven van de vleermuizen?

Misschien hebben jullie ze 's avonds al eens zien vliegen?

WIJ kennen hun verstopplaatsen en weten waar Fladderak woont. Ben je tussen 4 en 10 jaar en wil je ook een vleermuizenexpert worden, kom dan zeker naar Fort 7 in Wilrijk. We voorzien zaklampen om niet bang te zijn in de donkere kamers van het fort!

Als tussendoortje voorzien we een stukje fruit.

woensdag 18 september, van 14 u tot 16 u

Afspraak om 14 u aan de ingang van Fort 7 in Wilrijk, Legerstraat 40, tegenover huisnr 75. Einde voorzien in het Fort om 16 u. Gratis, maar zeker vooraf inschrijven bij

Hilde Janssens:

hiljans@hotmail.com of

0472 81 39 98

Hoe leven vleermuizen? – foto: Dirk Vandorpe

Bekijk alle activiteiten op www.natuuraartselaar.be

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Natuur.huis de Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

in de periode juli/september elke zaterdag en zondag open, telkens van 14u tot 18u

Info: 03/888.39.44 of info@natuurpuntrupelstreek.be

06.07 – 03.08 – 07.09

Schelle

VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 6 juli, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende datums: 3 augustus en 7 september

07.07

Terhagen

OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet.

We genieten van enkele unieke plekjes en speuren naar zeldzame bloempjes.

zondag 7 juli, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname: SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

12.07

Rumst

OP STAP NAAR DE ZWALUWEN

Van eind april tot begin september gonst het van het leven in en om de Rumstse dorpsstraten. Gierzwaluwen voelen zich prima thuis in de nestkasten die door Natuurpunt geplaatst werden onder de dakgoten van scholen Ter Doelhagen en Sleutelhof. Daar bouwen ze hun nestjes en moeten ze in zeven haasten hun jongen groot brengen. Veel tijd hebben ze niet, eind juli vertrekken ze immers opnieuw naar Afrika.

Huiszwaluwen blijven iets langer in ons land, ze bouwen hun nesten onder dakgoten in het Molenveld en andere Rumstse centrumstraten of broeden in kunstnesten, die in het kader van het project: Zwaluwen thuis in Rumst werden opgehangen.

vrijdag 12 juli, van 19u tot 21u

Parking Schoolstraat Rumst, aan de achterkant van de kerk. Meld vooraf je deelname: info@natuurpuntrupelstreek.be

20.07 - 21.09

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 20 juli, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling.

Volgende afspraak:

zaterdag 21 september

28.07

Schelle

VLINDER MEE IN MAAIENHOEK

Vandaag is het vlinderdag in Maaienhoek, een klein natuurgebied vlakbij de

oevers van de Schelde. Maaienhoek is niet vrij toegankelijk, dit is dan ook een goede kans om het gebied te bezoeken. Het gebied wordt langs drie kanten omsloten door dijken en houtkanten, waardoor er een bijzonder microklimaat heerst. Op een mooie zonnedag kan je hier een 10-tal vlindersoorten bekijken.

zondag 28 juli, vrij bezoek tussen 13u en 17u, geleide vlinderwandeling om 14u30

Infostand Natuurpunt poort Maaienhoek, Schelgedijk Schelle

Info: info@natuurpuntrupelstreek.be

Koninginnenpage - foto Fons Van den heuvel

24.08

Niel

NACHTVLINDEREN MET HAMER EN BEITEL

Vlinders kan je op vele manieren inventariseren. Naast gewone veldwaarnemingen worden ook allerhande loktechnieken toegepast, zoals: lichtvallen, feromonen, smeer. Hierbij spelen seizoen, tijdstip van de dag en het weer een belangrijke rol. Er is evenzeer een flinke portie geluk mee gemoeid. Bovendien laat niet elke vlinder zich even makkelijk lokken. Heel wat nachtvlinders komen slechts sporadisch naar lichtvallen. Feromonen zijn dan weer lang niet voor elke soort beschikbaar. In dat geval kan doelgericht zoeken naar andere ontwikkelingsstadia de hiaten in onze kennis helpen opvullen.

Voordelen van het zoeken naar eitjes, rupsen en poppen: langere periode aanwezig dan imago, minder weersafhankelijk en vaak gebonden aan één of enkele plantensoort(en), wat de zoekradius beperkt.

Tegenwoordig wordt al vrij intensief gekeken naar bladmineerders. Het gaat in dit geval om rupsen die in bladeren leven en daarbij een herkenbaar vraatspoor achterlaten. Maar er is nog zoveel meer: ook in bloemen, knoppen, vruchten, zaden, wortels, stengels, twijgen, schors

en paddenstoelen zijn rupsen aan te treffen. Dankzij speuracties werden de afgelopen jaren al verschillende soorten herontdekt in België of nieuw vastgesteld in bepaalde provincies. Dat moet in de Rupelstreek ook kunnen. Met een vlindernetje komt u er helaas niet meer. Voor dit werk zijn een snoeischaar, beetel en hamer onontbeerlijk.

zaterdag 24 augustus, 10u30 tot 16u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel

Programma: info-moment tussen 10u30 en 12u – broodjeslunch – excursie tussen 13u en 16u

Meebrengen: snoeischaar, hamer, houtbeitel, fototoestel, potje(s)

Deelnemen: 8 euro/persoon – broodjeslunch inbegrepen

Info en inschrijven:

info@natuurpuntrupelstreek.be

08.09

Terhagen

NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet.

We genieten van enkele unieke plekjes en hopelijk van heerlijk nazomerweer.

zondag 8 september, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname: SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

08.09

Schelle

OPEN MOMUMENTENDAG ELECTRABELCENTRALE

Bezoek de unieke voormalige Electrabelcentrale in Schelle. Het machtige hoofdgebouw gonst als vanouds van de activiteiten gedurende de open monumentendag. Natuurpunt Rupelstreek is er graag bij: aan de infostand verneem je wat de vereniging er doet, in de lucht en op de grond. Wist je dat dit gebouw een van de grootste kolonies huiszwaluwen in de Rupelstreek huisvest? Met telescopen zoomen we in op de ruim

50 zwaluwnesten. Spannend: je gluurt ook ruim 70 meter hoger in het slechtvalkennest op het buurterrein van ELIA. Laat de slechtvalk zich zien?

En wat denk je van een exclusieve rondleiding over het doorgaans afgesloten terrein om 11u en 15u?

Met een ervaren natuurgids bezoek je het natuurgebied Maaienhoek en geniet je van de prachtige groenzones aan de Scheldedijk. Een buitenkans om dit leefgebied van reeën en vossen, vol biodiversiteit, te ontdekken!

zondag 8 september, gratis toegang van 10u tot 18u

Voormalige Electrabelcentrale, Alexander Wuststraat 2 Schelle

Rondleiding met natuurgids om 11u en 15u.

De rondleiding duurt ca. 1,5 uur.

Breng mee: wandelschoenen, verrekijker, fototoestel

Meer info:

info@natuurpuntrupelstreek.be.

14.09

Niel

VOORDRACHT: DE LEVENDE TUIN

Tijdens deze voordracht geeft Joeri Cortens, medewerker van Natuurpunt CVN en ook bekend van radio en TV-praatjes volop tips voor het natuurlijk en vogelvriendelijk inrichten van je tuin. Een levende tuin waar vogels, vlinders, wilde bijen en hommels welkom zijn en er zich thuis voelen. En waar je de deur niet uit moet om te genieten. Na deze voordracht kan je eventueel de daad bij het woord voegen, door een bestelling te plaatsen voor Behaag.. natuurlijk 2019.

zaterdag 14 september, van 14u tot 17u

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Deelname voordracht: 2 euro/persoon, wel vooraf melden:

info@natuurpuntrupelstreek.be

29.09

Hemiksem

KLIIMAATFEEST HEMIKSEM

Tijdens de 2de editie van het Klimaatfeest zet gemeente Hemiksem het Klimaat waar het altijd hoort te staan, bovenaan ieders aandachtlijstje. Voor Natuurpuntvrijwilligers de normaalste zaak van de wereld. Werken aan meer en betere natuur leidt immers recht-

streeks naar een beter klimaat.

Vandaag doen we dat door Behaag.. natuurlijk 2019 volop te promoten, met als belangrijkste streefdoel:

het aanplanten van streekeigen bomen en struiken, het plaatsen van bijenhotelletjes en het promoten om onze tuinen vogel- en dus ook bijen- en vlindervriendelijker in te richten.

zondag 29 september, van 13u tot 18u

Oude hoeve, Assestraat Hemiksem

Voor kinderen
ouders/grootouders

31.08

NACHT VAN DE VLEERMUIS IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN

Vanavond verwelkomen we onze kleine natuurliefhebbers, samen met hun mama of papa, oma of opa voor een heuse vleermuizenwandeling in de Kleiputten Terhagen. Vooraleer we op stap gaan langs grote en kleine plassen, langs restanten van de vroegere steenfabriek, door dreven en langs kleine graslandjes kunnen kinderen vleermuizentekeningen inkleuren, een tentoonstelling over vleermuizen bekijken, en een kwartiertje luisteren naar een voordracht over vleermuizen.

Als je zin hebt om mee op stap te gaan, dan ben je welkom vanaf 19u30 in of op het terras voor het chalet. Om 20u start een presentatie met allerlei weetjes over het leven van onze vleermuizen. Omstreeks 20u45 is het tijd voor actie: we gaan op stap!

Goede stapschoenen en een fluo-vestje zijn aanraders. Achteraf kan je nagenieten van een drankje in de chalet.

zaterdag 31 augustus, 19u30 tot 22u15

Onthaal Kleiputten Terhagen, bereikbaar via ingang Nieuwstraat 54 Terhagen. Volg daar de pijlen.

Er is een fietsenparking en een kleine parking voor auto's.

Inschrijven:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Agenda Rupelstreek

- za 6 juli - VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle
- zo 7 juli - OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen
- vrij 12 juli - OP STAP NAAR DE ZWALUWEN
19u Parking Schoolstraat Rumst
- za 20 juli - VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT
8u30 kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
- zo 28 juli – VLINDER MEE IN MAAIENHOEK
13u tot 17u vrij bezoek – begeleide excursie om 14u30 poort Maaienhoek, Scheldedijk Schelle
- za 24 augustus - NACHTVLINDEREN MET HAMER EN BEITEL
10u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel
- za 31 augustus - NACHT VAN DE VLEERMUIS
19u30 Onthaal Kleiputten Terhagen, ingang Nieuwstraat 54
- zo 8 september - NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen
- zo 8 september – OPEN MOMUMENTENDAG ELECTRABEL
10u tot 18u vrij bezoek - begeleide excursies om 11u en 15u Alexander Wuststraat 2 Schelle
- za 14 september – VOORDRACHT: DE LEVENDE TUIN
14u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel
- zo 29 september - KLIMAATFEEST HEMIKSEM
13u Oude hoeve, Assestraat Hemiksem

Agenda Aartselaar

- zo 30 juni - ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking Zinkvalstraat Aartselaar
- zo 14 juli - VLINDERWANDELING
14u picknickbank Reukenspad Aartselaar
- zo 28 juli - PIKHAKENDONK
13u15 parking CC, della Faillelaan, Aartselaar
- za 17 augustus- NESTKASTEN VOOR STEENUIL EN GIERZWALUW + ZOMERSE BARBECUE
13u Natuurpuntlokaal De IJsvogel Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk
- za 14 september, PLANTENINVENTARISATIE CLEYDAELBOS
9u30 parking Zinkvalstraat/Cleydaellaan (tegenover kasteel)
- wo 18 september, OP ZOEK NAAR FLADDERAK, DE VLEERMUIS
14u ingang Fort 7 Wilrijk, Legerstraat 40
- zat 21 september - NATUURWERKDAG IN DE REUKENS
9u picknicktafel het Reukenspad Aartselaar
- zo 22 september - ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking Zinkvalstraat Aartselaar
- za 28 september - PLANTENINVENTARISATIE DE REUKENS
9u30 picknickbank Reukenspad Aartselaar
- wo 16 oktober - WEETJES EN VERHALEN BOMEN EN STRUIKEN
19u30 Chalet De Hamer, della Faillelaan 21 Aartselaar.

Cursus paddenstoelen

Deze 3-delige paddenstoelencursus is een prima moment om een flinke dosis basiskennis op te doen over de schijnbaar kleine wereld van onze paddenstoelen. Of als je al over enige basiskennis beschikt, om je kennis op te frissen of uit te breiden. Die kleine wereld is trouwens slechts schijn, want paddenstoelen zijn werkelijk overal. André De Kesel, de paddenstoelenspecialist uit onze regio staat klaar om je er meer te vertellen, tijdens de een info-avond in het Natuur.huis de Paardenstal en de praktijkuitstap in Walenhoek en de kleiputten Terhagen.

Het programma:

- Donderdag 19 september: 19u30 info-avond Natuur.huis de Paardenstal
- Zaterdag 28 september: 14u excursie Walenhoek - Natuur.huis de Paardenstal
- Zaterdag 12 oktober: 14u excursie kleiputten Terhagen – chalet Kleiputten Terhagen

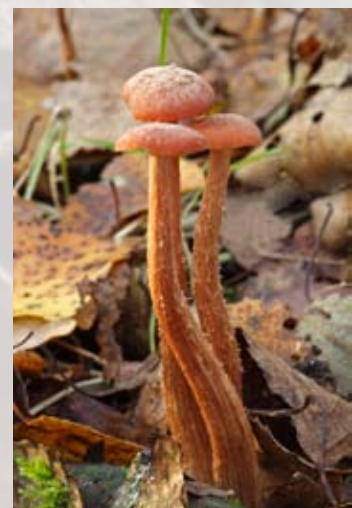
Hoe inschrijven: stort 15 euro (leden Natuurpunt), 10 euro (- 16 jaar) en 22 euro (anderen).

Het inschrijvingsgeld kan gestort worden op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek, mededeling: Cursus paddenstoelen, gsm-nummer en emailadres.

Maximaal aantal deelnemers: 20

Het volledige programma vind je op: www.natuurpunt.be/rupelstreek

Voor meer info: mail naar info@natuurpuntrupelstreek.be

Schubbige fopzwam – foto: Fons Van den heuvel